

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра теорії і філософії права

ДЖЕРЕЛА ПРАВА В НАУКОВИХ ЮРИДИЧНИХ ДОСПІДЖЕННЯХ

*Тези доповідей
аспірантського круглого столу за курсом
«Форми (джерела) права»
(20–21 травня 2021 року)*

Харків
2021

УДК 340.114

Д40

За керівництвом та редакцією
доктора юридичних наук, професора,
члена-кореспондента НАПрН України
Сергія Максимова

Джерела права в наукових юридичних дослідженнях:
Д40 Тези доповідей аспірантського круглого столу за курсом
«Форми (джерела) права», 20–21 травня 2021 року. Нац.
юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого / за кер. та ред. д. ю. н., проф.
С. Максимова. Харків, 2021. — 132 с.

Збірник містить тези доповідей молодих вчених, що присвячені різноманітним аспектам аналізу джерел права відповідно до тем їх дисертаційних досліджень.

Для викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх, хто цікавиться філософсько-правовими, загальнотеоретичними і галузевими проблемами формування, тлумачення та застосування джерел права.

УДК 340.114

© Колектив авторів, 2021
© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021
© Кафедра теорії і філософії права, 2021

ЗМІСТ

Дарія Аббасова. Джерела права у науковому дослідженні «Правове забезпечення та реалізація етичних норм у кримінальному процесі України»	7
Єлизавета Біленська. «Способи неспроможного законодавця» за Л. Фуллером в аспекті дослідження майна, на яке може бути накладений арешт під час кримінального провадження	11
Катерина Бондаренко. Особливості використання джерел права при дослідженні теми «Речові види забезпечення виконання зобов'язання»	17
Інна Вишневська. Правомірність заподіяння шкоди медичним працівником при виконанні професійних обов'язків.....	20
Сергій Гончаров. Актуальні питання захисту прав дітей відповідно до чинного законодавства України та міжнародних нормативно-правових актів	23
Тамара Горбачевська. Соціальні основи формування основних джерел права у взаємодії релігійної свободи та права	27
Яніна Горбунова. Питання удосконалення Кодексу України про адміністративні правопорушення як джерела права в сфері протидії та запобігання домашньому насильству	32

Катерина Бондаренко,
аспірантка кафедри цивільного права № 1
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЖЕРЕЛ ПРАВА ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ТЕМИ «РЕЧОВІ ВИДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ»

Ефективність будь-якого дослідження залежить від оптимального вибору його інструментів, зокрема, раціонального та повного використання джерел права.

До основних джерел права досліджуваної теми можна віднести Конституцію України та міжнародно-правові акти; закони та кодекси; підзаконні нормативно-правові акти; рішення ЄСПЛ, матеріали судової практики та правова доктрина.

Особливе місце серед форм (джерел) права у моєму дослідженні займає Основний закон — Конституція України, де ст. 3 встановлено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Тобто забезпечення безпекового фактору у різноманітних його проявах займає надзвичайно важливе місце серед сфер діяльності держави, в тому числі й щодо дотримання гарантій майнових прав громадян, що є запорукою іміджу успішності країни на міжнародній арені, каталізатором її інвестиційного розвитку. Імплементация Директиви Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу про механізми

фінансового забезпечення від 06.06.2002 № 2002/47, що є одним із зобов'язань України за Угодою про асоціацію з Європейським Союзом вміщує положення про передачу права власності у якості забезпечення зобов'язань та є також важливим джерелом для вивчення забезпечення виконання зобов'язання боржника за кредитним договором, чи договором позики.

Особливе місце в дослідженні займає Цивільний кодекс України, де §1 глави 49 унормовано забезпечення виконання зобов'язань. Так законодавець видом (способом) забезпечення виконання зобов'язання називає певний правовий інструмент, який використовується для забезпечувальних цілей. За своєю природою цей правовий інструмент є зобов'язанням між зацікавленими особами, який виконує забезпечувальну функцію. Відповідні зміни до ЦК України (доповнено новим розділом «Довірча власність») внесені Законом України від 20.09.2019 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні», який встановлює право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язання за кредитним договором.

Певне значення для дослідження має частина 4 статті 89-1 Земельного кодексу України, яка визначає, що земельні ділянки державної та комунальної власності не можуть бути об'єктами права довірчої власності. Проте суттєве за змістом реформування земельного законодавства останніх років, яке стосується і зазначеної площини земельних правовідносин вимагатиме відповідних змін як у земельному так і цивільному законодавстві та врахування їх у дослідженні.

Серед підзаконних нормативно-правових актів заслуговує на увагу Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, Так потребує врегулювання питання оподаткування переходу права власності під час передання майна у довірчу власність, а потім його повернення власнику чи продажу третій особі. Це дало б змогу оцінити привабливість даного інституту з фінансової сторони у порівнянні з попередньою практикою вирішення речового забезпечення виконання

зобов'язання іншими способами (перш за все мається на увазі іпотека).

Також джерелом права у вивченні проблематики дослідження стануть матеріали рішень ЄСПЛ адже ст. 17 Закону України від 23 лютого 2006 р. «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» прямо передбачено, що суди при розгляді справ застосовують практику Європейського суду з прав людини як джерело права.

Таким чином, вивчення джерел права, які будуть використані у дослідженні, дає підстави стверджувати про ґрунтовність врегулювання певних питань в нормативних актах щодо правової основи забезпечення виконання зобов'язання, проте це не виключає потребу подальшої розробки проблемних аспектів зазначеної теми на основі вже усталених джерел та залучення новітніх. Адже прийняття нового закону чи внесення змін у чинне законодавство завжди має спрямовуватися на вирішення реально існуючих у суспільстві проблем і бути адекватною відповіддю на існуючі виклики.